I

Коли шторм ущух і Тихий океан, нарешті, став тихим, капітан піднявся на місток.

Оглянув виднокіл — наказав:

— Ліво на борт! Курс дев'яносто градусів — до Командорів!

Черкнувши носом запінену хвилю, корабель наш повільно розвернувся і поплив до Командорських островів.

Вільні од нічної вахти, сиділи ми на палубі, розповідаючи різні морські пригоди.

Радист увімкнув гучномовці — і полилася пісня про море, що розкинулось широко, про матір, яка жде не діждеться сина.

Потім по радіо передавали точний час — у Москві була шоста година вечора... А тут — прямо перед нами! — виткнувшись із води, сходило вогнисте сонце.

Командорські острови — найвіддаленіші землі нашої Вітчизни (далі за ними — лише океан та чужий американський берег). Вони перші зустрічають новий день, і сонечко, мов прапор багряний, через моря-океани передають на Велику землю, тобто туди, де живемо й ми.

За кілька годин корабель наш підійшов до острова Беринга — одного з Командорських островів. Кинули якір за гострошпилими скелями, неподалік від селища, в якому живуть алеутські звіроводи-мисливці. Своїми човнами вони й перевезли нас на берег.

Нелегко людям на такому острові! Навіть прудконогі олені зриваються в прірви з високих скель. Невпинні вітри. Круті хвилі захлюпують берег, дістають до самого сільця. І — куди не глянь — всюди вода, бурхливий, гнівний океан.

— Не страшно тут? — запитав я хлопця-алеута, що допомагав нам розвантажувати човна.

— Ні,— розважливо сказав він.— Хвилі до будинків не завжди дістають.

Біля його ніг лежало невеличке звіря. Лисиця не лисиця, та й на собаку не схоже!

— Що за дивина? — знову звернувся я до хлопця.

Він загадково усміхнувся. Потім промовив щось четвероногому другові, і той, мов кіт, спритно скочив йому на плече. Лежати!

Дивне звірятко коміром оповило хлопцеві шию. Примовкло, непорушне. Лише кінчик хвоста ворушився стиха, — нагадував, що "комір" живий.

Підійшов старий алеут — батько хлопця.

— Розкажи, Терешку,— наказав синові,— нехай моряки послухають, звідки у тебе це звіря!

II

На далекій півночі, серед засніженої тундри можна інколи зустріти невеличке, схоже трохи на лисицю, звіря.

Причаївшись за кущем низькорослого кедрача, воно довго підстерігає здобич—лінькуватих полярних куріпок, сірокрилих гусей і навіть лебедів, які під час перельоту до тропічних країн сідають перепочити на тутешні озера.

Або ще: взявши слід, полює на мишей-лемінгів чи то руйнує гнізда качок.

То — песець, хутро якого люди звуть "м'яким золотом".

Воно справді коштовне! Пухнасте, міцне і надзвичайно гарне: блакитного чи сніжно-білого кольору.

Шиють з нього теплі шубки-кухлянки, коміри, шапки.

Безмежна тундра, поросла розкарякуватими чагарями,— рідна домівка волелюбного звіряти... Не один день блукають мисливці, поки натраплять на слід песця. До себе близько він не підпускає, в руки не дається, хоча іноді й наближається до самих осель — шукає харчу.

Отож даремні намагання його приручити, хіба що маленьким, та й то не білого, а голубого, піддатливішого.

III

Було це не так уже й давно — одного передвесняного, погожого дня, коли острів сповила короткочасна тиша.

Згорнувшись клубочком, як пес, солодко спав у міжгір'ї вітер.

І океан притих. Спросоння хлюпотів між скель, важко зітхав, ніби на плечі йому кинули важкучий тягар.

Хвилі й справді були неначе свинцеві, — спроквола котилися а далечини, виблискуючи під холодним, підсліпуватим сонцем.

І мерехтів сніг безмовна снігова пустеля, що розкинулася одразу ж за селищем.

Старий алеут узяв на полювання сина.

...Вони йшли піщаним узбережжям, над яким роїлися галасливі чайки. Потім звернули в глибину острова, до засніжених чагарників.

Ось уже й куріпку підбито й качку кам'янушку. Як раптом захурделило, завило! Починалася північна жорстока пурга. Вітер бив з такою силою, що не можна було встояти на ногах. Колючий сніг боляче сік по обличчю.

Мисливці зупинилися під кедрачем переждали хурделицю.

За сусіднім кущем побачили вони розірвану самку-песця і четверо наляканих вцілілих малят.

Мисливці забрали знахідку і понесли в село.

Трьох звіряток віддали на радгоспну ферму, де вирощували песців. Ну, а найменшого, немічного малюка, Герешко залишив у себе.

Молока давав йому, хліба — звірятко нічого не їло!

Як бути?

Отоді хлопець і пішов по острові — шукати в людей кішку. Йому сказали, що лише вона може вигодувати песця.

Позичила Терешкові одна жінка кицьку — було в кицьки декілька маленьких, сліпооких кошенят. Заходилася годувати знайду кішка. Минав час. Знахабніло звіря! Жене кошенят від матері а чи від блюдця з молоком — наче тільки йому треба їсти.

Кошенята не любили з ним гратися. Крихітні вони, маленькі, а песець виріс нівроку... Як тільки почнуть бігати, він лапою боляче б'ється — так, як колись його била кішка.

Песець взагалі дечому навчився у своєї котячої матері. От хоч би й такому: вона, бувало, зубами переносить у куток кошенят. Песець теж став їх носити.

Не сподобалось це малятам,— надто гострі зуби у їхнього "братика"!

А коли вони граються в "малої купи", борюкаючись, хитрий песець завжди опиняється зверху. Нікому його не збороти і не перехитрувати!

А Терешка — полюбив! Коли підріс, за хлопцем по острові бігати почав. Собаки на нього гавкають. "Що воно за чудо-юдо таке?" — дивуються. А йому хоч би що — біжить за Терешком слідом.

Минуло літо, і зима минула — песець став зовсім ручний. Хлопець навчив його портфель невеличкий носити, куріпок з чагарників виганяти.

І все-таки песець не забуває, чийого він роду. Коли біжить повз ферму, де песці галасливі, завжди озивається на їхній голос.